

CULTUURSENSITIEVE PALLIATIEVE ZORG

PILOT TRAINING CULTUURSENSITIEVE PALLIATIEVE ZORG

Gebaseerd op Pharos voorlichting interculturele en begrijpelijke palliatieve zorg

Jolanda Lindenberg, Leyden Academy on Vitality and Ageing

<https://www.pharos.nl/thema/palliatieve-zorg/>

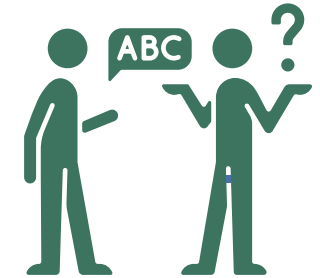
Regionaal Aanpak Kwaliteitskader (RAK): Thuis in een Amsterdamse verpleeghuis

Project: Aandacht voor niet-westerse migranten

Tips & Tricks

- Neem de tijd
- Schakel een professionele tolk in: 088 255 52 22 (TVCN)
- Spreek langzaam en duidelijk
- Gebruik dezelfde woorden als de patiënt
- Vermijd medisch termen (of leg ze uit)
- Korte zinnen
- Concrete adviezen en afspraken
- Beperk uw uitleg: wat is het meest van belang voor de patiënt

Algemene tips

1. Neem een open, vragende houding en werkwijze aan
 - Wees je bewust dat er verschil is binnen groepen en veel overeenkomsten tussen groepen
 - En dat mensen verschillende identiteiten hebben
 - Stel open, neutrale (korte) vragen
 - Stel je op als een 'leek'
 - Introduceer vragen naar achtergrond
 - Herhaal belangrijkste punten
2. Maak gebruik van ervaringskennis
 - Vraag een collega of een naaste met ervaring
 - Deel ervaringen en leef je in (bijv. rollenspel)
 - Ga te rade bij mogelijke bronnen (zie volgende slides)
3. Ga op tijd het gesprek aan (duidelijk, niet te medisch, concreet)
 - Maar bespreek eerst óf het bespreekbaar is en met wie
 - Probeer dit op tijd te doen
 - Luister
 - Stem hierin af met andere (zorg)betrokkenen
 - Gebruik de (ervarings)kennis van collega's

Bronnen palliatieve zorg

- Pharos, gesprek over leven en dood: <https://www.youtube.com/watch?v=WQYPZUAg0mY>, <https://www.pharos.nl/thema/palliatieve-zorg/>, <https://www.huisarts-migrant.nl/palliatieve-zorg-2/>
- Pharos, praatkaarten over het levenseinde: <https://www.pharos.nl/kennisbank/informatiekaarten-over-palliatieve-zorg/>
- Actiz, interculturele palliatieve zorg: https://www.janbooi.nl/images/stories/actiz_brochure_interculturele_palliatieve_zorg.pdf
- Tolken: <https://www.zoschakeltueentolkin.nl>
- Mustafa Bulut: <https://www.youtube.com/watch?v=iy-jhJjRHH0>, en richtlijn interculturele zorg rond het levenseinde bij Moslims: <https://www.etz.nl/ETZWebsite/files/f8/f8d51249-c486-4555-92b6-aaeb528e6712.pdf>
- Medisch contact, palliatieve sedatie: <https://www.medischcontact.nl/nieuws/laatste-nieuws/artikel/palliatieve-sedatie-voor-moslims-bezwaarlijk.htm>
- VV&T palliatieve zorg, artikel: <https://www.venvn.nl/media/mihpna1q/781369-vn-m-g-nr2-2019-ir.pdf>
- Cor Hoffer, cultuursensitieve communicatie rondom het levenseinde: <https://www.corhoffer.nl/wp-content/uploads/2019/05/2017-NTVG-Cultuursensitieve-communicatie-bij-het-levenseinde-De-zorg-voor-moslimpatienten-als-voorbeeld.pdf>
- Pharos, zorgen doe je samen: <https://www.pharos.nl/kennisbank/gesprekslijst-zorgen-doe-je-samen/>
- KNMG: webinar verschil moet er zijn: <https://www.knmg.nl/advies-richtlijnen/actualiteit-opinie/nieuws/nieuwsbericht/terugkijken-knmg-webinar-verskil-moet-er-zijn.htm>
- Raamwerk interculturele palliatieve zorg: <https://www.vptz.nl/wp-content/uploads/2015/12/Anders-dan-anders.pdf>
- Stichting Fibula: <https://www.stichtingfibula.nl> (incl. netwerken palliatieve zorg)
- Podcast over het dilemma om de patient het wel/niet te vertellen met tolk: <https://soundcloud.com/user-697073595/dilemma-tolk-inschakelen>
- Interview met geestelijk verzorger Mustafa Bulut, Elisabeth Twee Steden: <https://www.nporadio1.nl/fragmenten/nieuws-en-co/54492479-a5d9-47f5-b560-61a6f5f154e5/2022-03-23-hoe-ga-je-om-met-patienten-met-een-multiculturele-achtergrond>
- Informatie voor verpleegkundigen: <https://www.prelum.nl/wp-content/uploads/Nurse-Academy-Cultuursensitieve-zorg-bij-het-levenseinde-2018-1.pdf>
- Online cursus interculturele palliatieve zorg, eerste cursus gratis <https://medischescholing.nl/cursus/36203>
- www.palliaweb.nl
- www.overpalliatievezorg.nl
- Tips, informatie en ervaringen van anderen over bespreekbaar maken van doodgaan: www.doodgewoonbespreekbaar.nl
- Een film met informatie voor mensen met een Turkse achtergrond <https://youtu.be/rlca04yL87w> 'Ölüme çare yok (doodziek)'.
- Een website met informatie over zorg: wie, wat, wanneer, waar en hoe: www.zorgvoorjeouders.nl
- Landelijke vereniging voor iedereen die zorgt voor een naaste: www.mantelzorg.nl
- Stichting Mantelzorgelijk platform van, voor en door mantelzorgers: <https://mantelzorgelijk.nl/>
- Filmpjes van acht mensen - die te horen kregen dat zij niet meer beter zullen worden: www.alsjennietmeerbetetwordt.nl

Bronnen cultuursensitieve zorg

- Onderzoeksrapport Zorg voor (toekomstige) Amsterdamse ouderen: <https://www.leydenacademy.nl/cultuur-sensitieve-zorg/>
- Goed in gesprek: [zorgvoorbeter.nl/communiceren-in-de-zorg](https://www.zorgvoorbeter.nl/communiceren-in-de-zorg), gratis learning: <https://www.zorgvoorbeter.nl/communiceren-in-de-zorg/elearnings-trainingen>
- Cultuursensitiviteit: <https://www.zorgvoorbeter.nl/diversiteit-in-de-zorg/omgaan-met-diversiteit#weesopen>
- Werkboek 'iedereen is anders': https://www.zorgvoorbeter.nl/zorgvoorbeter/media/documents/thema/diversiteit/iedereen_anders.pdf
- Intercultureel vakmanschap: https://www.zorgvoorbeter.nl/docs/PVZ/Onderwijs/Intercultureel_vakmanschap_nov_2013.pdf
- Verminderen van discriminatie: https://www.kis.nl/sites/default/files/wat-werkt-bij-het-verminderen-van-discriminatie-def_0.pdf
- Verminderen van verschillende vormen van discriminatie tegelijkertijd: <https://www.kis.nl/sites/default/files/bestanden/Publicaties/meerdere-vliegen-in-een-klap.pdf>
- Test voor onbewuste associaties: <https://implicit.harvard.edu/implicit/netherlands/>
- Pharos ervaringsverhalen: <https://www.pharos.nl/wp-content/uploads/2022/03/online-Ervaringsverhalen-discriminatie.pdf>
- Movisie do's and don'ts: <https://www.movisie.nl/artikel/dos-donts-om-discriminatie-vooroordelen-te-voorkomen>

Op organisatieniveau:

- Diversiteitsinterventies en stappenplan: https://www.innovatiefinwerk.nl/sites/innovatiefinwerk.nl/files/field/bijlage/handboek_succesvolle_diversiteitsinterventies1.pdf
- Barometer diversiteit: <https://www.cbs.nl/barometerculturelediversiteit>
- Diversiteit in bedrijf: <https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/thema/diversiteitinbedrijf/publicaties/2020/culturele-diversiteit-naar-inclusie.pdf> en <https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/thema/diversiteitinbedrijf/publicaties/2018/diversiteitswijzer-cultuur.pdf>
- Leernetwerken diversiteitsensitieve zorg: <https://www.kis.nl/sites/default/files/leernetwerken-diversiteitsensitieve-zorg.pdf>
- Maak het zorg-leefplan kleurrijk: <https://www.zorgleefplanwijzer.nl/downloads/model-zorgleefplan-actiz/zorgleefplan-actiz-pdf/93-maak-het-zorgleefplan-kleurrijker/file.html>
- Handboek succesvolle diversiteitsinterventies: https://www.innovatiefinwerk.nl/sites/innovatiefinwerk.nl/files/field/bijlage/handboek_succesvolle_diversiteitsinterventies1.pdf
- KIS/Movisie: wat werkt bij verminderen van discriminatie https://www.kis.nl/sites/default/files/wat-werkt-bij-het-verminderen-van-discriminatie-def_0.pdf
- Pharos literatuurverkenning discriminatie in de zorg: <https://www.pharos.nl/wp-content/uploads/2022/03/online-Literatuurverkenning-discriminatie.pdf>

Informatie over het project

Deze pilot training gebaseerd op de voorlichting van Pharos is gebaseerd op eerder onderzoek naar de (toekomstige) zorgvraag onder Amsterdammers met een niet-westerse achtergrond. Naast deze training is er ook een vertaalboekje herontwikkeld: Elkaar begrijpen helpt.

Dit project is uitgevoerd in opdracht van SIGRA Bestuurlijk overleg VVT binnen het programma Regionaal Aanpak Kwaliteitskader: Thuis in een Amsterdams Verpleeghuis. Het project met als naam 'Aandacht voor niet-westerse migranten' is een samenwerking tussen Stichting Amstelring, Stichting Amsta, Stichting Cordaan en Leyden Academy on Vitality and Ageing.

We bedanken alle deelnemers en betrokkenen bij de observaties en gesprekken.

Voor meer informatie zie het volledige rapport:. Voor inhoudelijke vragen neem contact op met info@leydenacademy.nl. Voor vragen over het project of het programma: sigra@sigra.nl.

Zie ook de volgende publicaties:

Ondersteunen van cultuursensitief werken door een ervaringsnetwerk

Achtergrond
In het RAK-project Verpleeghuiszorg voor de toekomstige Amsterdamse oudere: Aandacht voor niet-westerse migranten hebben we in de eerste fase onderzocht hoe de zorgvraag onder ouderen met een niet-westerse migratieachtergrond er nu uitziet en hoe deze zich zal ontwikkelen. In dit advies gaan we in op een gerelateerd doel van dit project: het beschrijven van de omvang en kwaliteit van het huidige

Het volledige rapport waarop deze samenvatting is gebaseerd is beschikbaar via de Leyden Academy on Vitality and Ageing en de betrokken organisaties, Stichting Amstelring, Stichting Amsta en Stichting Cordaan.

Opdrachtgever: Sigra Bestuurlijk Overleg VVT
Programma Regionaal Aanpak Kwaliteitskader: Thuis in een Amsterdams Verpleeghuis
Project: Aandacht voor niet-westerse migranten

Meer weten over het project?

SIGRA
Maassluisstraat 574-A
1062 GZ Amsterdam
+31 (0)20 512 88 88
sigra@sigra.nl

Inhoudelijke vragen over het onderzoek?
E-mail: info@leydenacademy.nl
Website: www.leydenacademy.nl

